

Tantervi vonatkozás

Öröm-bánat térképezés. A rendezett és szép környezet iránti igény felkeltése. Az ember személyes felelősségének felismertetése a környezet alakításában. Természetes és mesterséges anyagok.

Kulcsszavak

épített és természeti érték/ probléma, öröm-bánat térkép

Természettudományos megismerési módszerek

megfigyelés, leírás, összehasonlítás

Fejlesztett készségek, attitűdök

Térbeli tájékozódás. Szociális kompetencia. A rendezett környezet iránti igény erősítése. Problémamegoldó gondolkodás.

Mit készítsék elő?

füzet, íróeszköz, a lakóhely kinyomtatott térképe; gyurmaragasztó, filctoll, jelölőkorongok, csoportonként: A3-as lap és A/4-es lap, csipetűs alátét, minden diáknak: színes post-itok

Min szeretnél változtatni lakóhelyeden?

(TERMÉSZETTUDOMÁNY, FÖLDRAJZ, MATEMATIKA)

„Egy dolgot kérek az ÚRtól, azért esedezem: hogy az ÚR házában lakhassam egész életemben; láthassam, milyen jóságos az ÚR, és gyönyörködhessem templomában.”

Zsolt. 27,4

Miről szól ez a tanegység?

A környezet, amelyben mindennapjainkat éljük, hatással van fejlődésünkre, gondolkodásunkra, hangulatunkra. Így fontos felismerni a környezetünk (lakóhelyünk) „öröm-”, illetve „bánat-” pontjait, azaz azokat a helyeket, ahol nagyon jól vagy kevésbé jól érezzük magunkat. A foglalkozás során a diákok iskolájuk öröm-bánat térképét készítik el. Megoldási javaslatokat dolgoznak ki egy-egy problémára, amin változtatnának. A foglalkozás végén az *Otthonkutatók* témakörben tanultak összegzésére és a követelmények rendszerezésére kerül sor.

Áttekintő vázlat

26.1. Ki hol lakik?	15 perc
26.2. Öröm-bánat térkép az iskoláról	60 perc
26.3. Búcsú az otthontól	15 perc
Összesen	90 perc

Előkészületek

A foglalkozáshoz szükséges eszközök és kellékek előkészítése.

A feladatok elvégzéséhez szükséges térkép-vázlat előkészítéséhez:

A település/kerület/főváros utcaszintű térkép-vázlatának letöltése, kinagyítása és kinyomtatása. Célszerű legalább A3-as méretben kinyomtatni.

Falitérkép használata is jó megoldás lehet, ha rendelkezésre áll az adott településről.

Terepi feladat

A foglalkozás során a csoport elhagyja az iskola épületét, erről előzetesen a szülőket tájékoztatni kell. Szintén szükséges segítő pedagógusok, szülők, pedagógiai asszisztensek bevonása, akik a kint tartózkodás alatt segítik a gyerekek által felkeresett terület biztosítását.

Mit akarunk elérni?
Térbeli tájékozódás fejlesztése.

Mit fogunk csinálni?
Információk leolvasása a lakóhely/település térképéről.

Mire van szükségünk ehhez a feladathoz?
a lakóhely kinyomtatott térképe;
gyurmaragasztó, filctoll, jelölőkorongok, füzet, íróeszköz

FELADATOK LEÍRÁSA

26.1. Ki hol lakik?

15
perc

Ki hol lakik?

A település (kerület) utcaterképét kitesszük a táblára (gyurmaragasztóval), s előtte állva megkeressük és bejelöljük a nevezetes, ismert épületeket, helyszíneket, köztük az iskolát is.

Megkérjük a tanulókat, hogy keressék meg azt az utcát, ahol laknak, s közelítőleg jelöljék be (pl. monogramjukkal, jelölőkoronggal) a házuk/lakásuk helyét.

Vedd figyelembe!

Előfordulhat, hogy nem minden tanuló lakóhelye látható a kinyomtatott térkép vázlaton, ez esetben az internet segítségével a táblára rakott, monogrammal ellátott korongokkal lehet méretarányosan jelölni az ő lakóhelyüket is (a térkép vázlattól kimért távolságra).

A másik lehetőség, ha a tanulók több kerületből vagy településről járnak, hogy többféle térkép kerül fel a táblára, pl. falutérkép, Budapest térkép, megyetérkép, stb.

A lakóhely térképének megfigyelése

- Van-e olyan utca, ahol többen is laknak az osztályból?
- Ki lakik az iskolához a legközelebb?
- Ki a legtávolabb?
- Ki lakik északra az iskolától? Ki lakik tőle délre (keletre, nyugatra)?

Három állítás - egyéni feladat

A tanulók saját füzetükbe jegyezzék fel három igaz állítást a lakóhelyük és az iskola földrajzi fekvéséről! A mondatok akár összehasonlító jellegűek is lehetnek, pl. *közelebb lakom az iskolához, mint...*

Tanári felkérésre néhány tanuló hangosan felolvassa az igaz állításokat.

26.2. Öröm-bánat térkép az iskoláról

60
perc

Mit akarunk elérni?
A térbeli tájékozódás fejlesztése valós környezetben, térképen. Szociális kompetencia fejlesztése. Helyi környezeti problémák felismerése.

A helyi értékek és problémák tudatosításának egyik látványos módja az öröm-bánat térkép, amely lehetővé teszi, hogy összesítve, szemléletesen bemutatathatók legyenek egy terület (település, városrész, természeti környezet) öröme és bánatra okot adó elemei. Öröme okot adó elemek lehetnek: különféle épített és természeti értékek (pl. emlékművek, keresztek, templomok, egyedi tájértékek, nevezetes fák, facsoportok stb.) vagy egyszerűen csak esztétikai értékkel rendelkező gondozott parkok, terek, udvarok, épületek, amelyek példaként szolgálhatnak arra, hogyan lehet a környezetünket esztétikussá tenni. (Forrás: [http://www.fokusz.info/File/Marika/lampertb_orem_bant_terkep_jo_\(2\).pdf](http://www.fokusz.info/File/Marika/lampertb_orem_bant_terkep_jo_(2).pdf))

Mit fogunk csinálni?

Az iskola körüli terület bejárása, térképvázlaton való ábrázolása. Az iskola körüli terület épített és természeti elemeinek jelölése a térképvázlaton. Öröm-bánatképek készítése.

Mire van szükségünk ehhez a feladathoz?

csoportonként: csipetűs alátét, A3-as lap és A/4-es lap, íróeszköz

A diákok öröm-bánatképet készítenek az iskolájuk közvetlen környezetéről csoportmunkában. Az öröm-bánatkép készítése során a kis csoportok bejárják az iskola környezetét (előre kijelölt és meghatározott terület), egyszerű térképvázlatot készítenek a helyszínről, majd alapos megfigyelést követően jelölik – pl. mosolygós vagy szomorú arcú ikonnal –, miként viszonyulnak érzelmileg egy-egy ott található épített és természeti értékhez, problémához (ezeket meg is nevezik a térképvázlatban).

Öröm- és bánatképek keresése

A gyerekeket 3-4 fős csoportokba osztjuk (beosztjuk melléjük a felnőtt kísérőket is).

Minden csoport magához veszi a feladathoz szükséges eszközöket.

A csoportokkal megbeszéljük a feladatot, és pontosan ismertetjük a szabályokat a terepi munka során.

A csoportoknak 20 percük van bejárni az iskola körüli területet és elkészíteni az egyszerű térképvázlatot (A3-as lapra), rajta pedig legalább 3 bánatképet és 5 örömpontot jelölni.

Az iskolába visszatérve a csoportok összeülnek, és tisztázzák, összegezik a látottakat. (Feladatra javasolt időkeret: 10 perc)

Ezután minden csoport bemutatja a munkáját. Hol vannak az örömpontok a térképen? Hol találtunk bánatképeket, amiknek változtatni kellene?

(Feladatra javasolt időkeret: 10 perc)

Vedd figyelembe!

Lehetőség szerint minden csoport felnőtt kísérővel járja be az iskola körüli területet! Ha erre nincs lehetőség, akkor célszerű az előre! kijelölt terület határán (pl. útke-reszteszódéseknél, sarokpontokon) biztosítani a felnőtt kísérőket, akik vigyáznak a gyerekek biztonságára, és hogy senki ne hagyja el a kijelölt területet.

Szintén megkönnyíti a feladat végrehajtását, ha előre készítünk egy rövid leírást a feladatról: ez tartalmazhatja a bejárandó terület határait; valamint annak leírását, hogy mit nevezünk öröm-, illetve bánatképnek, és ezeket hogyan jelöljük a térképvázlaton.

Keressünk megoldásokat!

A csoportok most a bánatképekre fókuszálva megpróbálnak olyan megoldásokat kitalálni, amiknek segítségével ezekből örömpont lehet.

Minden csoport a saját bánatképek közül választ ki egyet, és akciótervet készít annak átalakítására (A4-es lapra).

Az akciótervben szerepeljen:

- a probléma rövid leírása (1 mondat/rajz)
- a vágyott cél (1 mondat/rajz)
- támogató partnerek (kihez lehet fordulni segítségért)
- eszközigény
- időigény
- költségigények

(ajánlott időkeret: 10 perc)

A csoportok bemutatják egymásnak megoldási javasolataikat.

(ajánlott időkeret: 10 perc)

Mit akarunk elérni?
Ismeretek rendszerezése.

Mit fogunk csinálni?
Az Otthonkutatók témakörben tanultak összegzése: összegző lap segítségével.

Mire van szükségünk ehhez a feladathoz?
színes post-itek

Mellékletek
26.3. Összegző lap – Otthonkutatók

26.3. Búcsú az otthontól

15
perc

A témakör lezárása során mindegyik gyerek beragasztja a füzetébe az összegző lapot **(26.3. melléklet)**.

Megbeszéljük az írásbeli ellenőrzés gyakorlati tudnivalóit, a számonkérés menetét, a lehetséges feladattípusokat. Arra is kitérhetünk, hogyan érdemes felkészülni a számonkérésre. A gyerekek saját módszereiket, tapasztalataikat is elmondhatják.

Végezetül pedig egy-egy színes cetlire/post-itre minden tanulónak lehetősége van felírni gondolatát, véleményét a témakörrel. A post-iteket ragasszuk fel a táblára!

Pl. Mi az, ami tetszett nekik a témakörben? Melyik része érdekelte őket a legjobban? Melyik feladat a legemlékezetesebb? Mi az, amiről még szívesen tanulnának? Stb.

Fontos a gyerekek visszajelzése, mely jó kiindulópontja lehet a további órák megtervezésének is.

Az óra hátralévő részében kötetlen formában beszéljünk a közös élményekről és tapasztalatokról!

Közös értékelés

Az órát közös értékeléssel zárjuk!

Otthoni feladat

A gyerekek feladata a felkészülés a témakör lezárására, a számonkérésre: ismereteik átismétlése és rendszerezése.

Felhasznált és ajánlott irodalom

- Vásárhelyi Judit (szerk., 1996): *Magyarország Öröm és Bánat Térképe*, TermészetBÚ-VÁR Alapítvány, Bp. – Minták öröm-bánatkép készítéséhez
- Öröm-bánatkép pontok a Rákospatak környezetében <http://termeszetierdekeklencsevegen.blogspot.com/2019/02/orom-banat-pontok-rakos-patak.html>
- Vásárhelyi Judit: Helyi öröm- és bánatkép készítése (Szociális, életviteli és környezeti kompetenciák – 8. évfolyam); http://www.kooperativ.hu/szockomp/3._modullerasok/b2_felkeszites_a_felnott_szerepekre/8._evfolyam/6_helyi_orom-banat_terkep/tanari_utmutato.pdf
- [http://www.fokusz.info/File/Marika/lampertb_orom_bant_terkep_jo_\(2\).pdf](http://www.fokusz.info/File/Marika/lampertb_orom_bant_terkep_jo_(2).pdf)

Hivatkozások az *Érdekes kérdések egész évre tanári ötlettár*ból

- A foglalkozás az *Érdekes kérdések...* felhasználásával készült:
- Otthon: Min szeretnél változtatni lakóhelyeden? Saly Erika <https://reftantar.hu/erdekes-kerdesek/#otthon>